

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

นับแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ได้กำหนดทิศทางของการพัฒนาประเทศ โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กำหนดแนวทางการพัฒนา “คน” ให้รู้เท่าทันกระแสโลกาภิวัตน์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรื่อยมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่เน้นการเตรียมพร้อมของ “คน” ไทยเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจและสังคมที่ประเทศจะต้องเผชิญในอนาคต สำนักงาน ก.พ. ในฐานะที่เป็นองค์กรกลางรับผิดชอบด้านการเตรียมการบริหาร และการพัฒนากำลังคนในภาครัฐ ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” ในระบบราชการให้มี “ทุน” ที่หลากหลายและมีคุณภาพ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบัน จะต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ยึดหลักปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา เพื่อจัดจุดอ่อนในการจัดการศึกษาเชิงระบบ ต้องมุ่งพัฒนาทุกองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับ เพื่อสร้างชุมชนสังคมให้เข้มแข็ง ก้าวสู่สังคมโลกในเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 - 2559) เน้นนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเริ่มจากระดับปฐมวัย เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาและการเจริญเติบโต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ โดยเฉพาะด้านสติปัญญา เด็กวัย 0.1 - 5 ปีเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของมนุษย์ สมองของเด็กช่วงนี้มีโอกาสเรียนรู้ได้เร็วที่สุดและมากที่สุด และสมองในช่วงนี้พัฒนาได้สูงถึง 80%

ภารกิจด้านการถ่ายโอนด้านการศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 การลงทุนปฏิรูปด้านการศึกษาปฐมวัยของเด็กวัย 3 -5 ปีทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพต่ำ (ปราโมทย์ ประสานกุล, 2550)

การจะปฏิรูปศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพจะต้องร่วมมือกับหลายฝ่าย การโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นในเชิงหลักการกระจายอำนาจ แต่ในความเป็นจริงต้องยอมรับว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพต่างกันมาก

ในขณะที่องค์กรปกครองท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็งหรือมีคุณภาพมากพอ จะต้องมืองค์กรพี่เลี้ยงหรือองค์กรที่ทั้งตรวจสอบประเมินคุณภาพทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษาและโดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กจะได้รับบริการทางการศึกษาที่ดีขึ้นและเต็มศักยภาพ

การที่ครูมีหน้าที่เพื่อเตรียมเยาวชนเข้าสู่โลกใหม่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสังคมต้องการโรงเรียนที่มีคุณภาพ ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทิศทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษจะต้องมีการปรับตัวตลอดจนพัฒนาบุคลากรโดยเพราะการกำหนดให้มีระบบการพัฒนาครูผู้สอนที่เน้นสมรรถนะ (Teachers and Personnel Competency) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการผนึกความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) แรงจูงใจ (Motivation) ทศนคติ (Attitude) และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลเข้าด้วยกัน แล้วแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน ในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นเรื่องสำคัญ รวมทั้งการจัดการศึกษาให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ

การดูครูผู้สอนแล้วต้องมีปริญญา/ใบประกอบวิชาชีพ ไม่ได้สะท้อนคุณภาพที่แท้จริง จึงต้องมีคุณสมบัติเฉพาะที่ต้องส่งเสริมให้ครูต่างๆ เหล่านี้ได้พัฒนา เช่น สนใจเรียนรู้พัฒนาตนเอง และมีการจัดฝึกอบรมให้เข้าใจความหมายของการเรียนรู้ที่ต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหา ไม่ใช่แค่การท่องจำตามตำรา รณรงค์ให้ครูมีพฤติกรรมในการรักการอ่าน การค้นคว้า มีแรงจูงใจในการอยากเรียนรู้และเผยแพร่ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความมั่นใจ ความภูมิใจในตัวเอง มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม และมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคนให้ได้ก่อน ประเทศไทยจึงจะมีครูชนิดที่สามารถไปสอนเด็กให้รักการเรียนรู้ คิดเป็น มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวคิดในการพัฒนาคนของประเทศได้

การพัฒนาครูในรูปแบบเดิม คือ การพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะ โดยอาศัยการพัฒนาการศึกษา และการฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นเพียงแรงขับจากภายนอก ซึ่งทุกองค์การสามารถทำได้และให้ผลเพียงในระยะสั้นๆ แต่หากนำรูปแบบการพัฒนาบุคลากรแนวใหม่มาปรับใช้ ได้แก่ การพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาลักษณะนิสัย และการพัฒนาการจูงใจ เชื่อว่าน่าจะสามารถพัฒนาบุคลากรและองค์การได้ในระยะยาว เพราะเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นจากภายในตัวของบุคลากร ซึ่งพอสรุปได้ว่า การพัฒนาคนต้องเริ่มต้นจากการพัฒนา “จิตใจ”

ภาวะโลกในปัจจุบัน ทุกคนต้องเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเผชิญกับอนาคต เครื่องมือที่ใช้ในการเผชิญกับอนาคตที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือความคิด ความฉลาดหรือทักษะในการดำเนินชีวิตนัก ฮาวาร์ด ศาสตราจารย์ Howard Gardner ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดไว้ว่า “ความฉลาดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับการวัดจากไอคิวซึ่งเน้นแค่การคำนวณตรรกะและภาษาเพียงเท่านั้นแต่ความฉลาดนั้นมีด้วยกันหลายด้านและมนุษย์แต่ละคนมีความฉลาด

เฉพาะทางที่แตกต่างกันออกไป” โดยชี้ให้เห็นและเน้นไปที่ความฉลาดหรือทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต 5 ประการซึ่งความฉลาดนี้ Gardner ใช้แทนด้วยคำว่า “จิต (Mind)” ซึ่งจิตทั้ง 5 ประกอบด้วย (สารพินิจ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนธันวาคม 2551 - มกราคม 2552)

1. จิตเชี่ยวชาญ (Disciplined Mind) มีลักษณะของบุคคลซึ่งมีการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ในสาระวิชา ปรัชญา หลักการและองค์ความรู้ต่าง ๆ ของสิ่งที่ได้เรียนรู้มาและสามารถนำแก่นเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ซึ่งการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองนั้นเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้เราคิดเป็น ทำเป็น มองปัญหาอย่างเป็นองค์รวมและแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดเพราะจิตเชี่ยวชาญมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นแนวทางที่จะยกระดับความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ทั้งในแง่ของการสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การยกระดับคุณภาพของสังคมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศจะต้องเผชิญต่อไปในอนาคต

2. จิตสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) เป็นความสามารถในการแยกแยะใจความหรือจับประเด็นสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ จากข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ และผสมไว้ประยุกต์หรือบูรณาการรวมกันเกิดเป็นแนวความคิดใหม่ที่สร้างสรรค์ขึ้นมา

3. จิตสร้างสรรค์ (Creating Mind) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบที่แตกต่างจากคนอื่น ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นมาอย่างฉับพลันและเชื่อว่าสามารถฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้

4. จิตรู้เคารพ (Respectful Mind) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีการอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติและเคารพในความคิดของผู้อื่น เคารพและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่ม รวมทั้งเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของตนเอง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานหรือการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5. จิตรู้จริยธรรม (Ethical Mind) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความคิดที่ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งความคิดลักษณะนี้ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จิตทั้ง 5 นี้มีความจำเป็นอย่างมากเพื่อเสริมสร้างคุณภาพและศักยภาพในทุกๆ ด้านของคนให้เป็นที่มนุษย์สมบูรณ์ บุคคลใดที่มีจิตสาธารณะทั้ง 5 ประกอบรวมอยู่ในตัวตนบุคคลนั้นจะสามารถเอาตัวรอดและประสบความสำเร็จทั้งในด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต

ในมุมมองนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนความสำคัญที่จะเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างให้คนเป็นผู้ใฝ่หาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองไปตลอดชีวิต (Lifelong Learner) อันจะส่งผลให้องค์กรหรือประเทศชาติกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในกระแสโลกาภิวัตน์ และ

ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) แนวคิดของ Gardner สอนให้รู้จักกระบวนการและทักษะในการคิดที่ไม่ถูกจำกัดอยู่ในกรอบขององค์ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้นภาวะทางจิตจึงเป็นเสมือนรากฐานสำคัญที่ทำให้คนเกิดการพัฒนา โดยนำกรอบความรู้ของศาสตร์อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ และสามารถทำความเข้าใจแก่นแท้และภาพรวมของปัญหา (Big Picture) จนทำให้สามารถประยุกต์ใช้หรือสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้คนมีความสามารถในการปรับตัว รู้จักต่อยอดความรู้และความคิดใหม่ๆ เป็นการพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้าได้อย่างไม่หยุดยั้ง

สำหรับในเมืองไทยนั้น “สำนักงาน ก.พ.” ซึ่งรับผิดชอบการบริหารและพัฒนากำลังคนในภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังแนวคิดสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยในกรอบสมรรถนะ (Competency Model) ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่นั้น ให้ความสำคัญต่อ “คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม” ที่เหมาะสมสำหรับการทำงานให้สำเร็จ

ที่ผ่านมาหลายคน หลายฝ่ายล้วนมีแนวคิดที่ค่อนข้างตรงกันว่าการศึกษาปฐมวัยนับเป็นการวางฐานรากของการพัฒนาคนที่ยั่งยืน เพราะหากเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาที่สมดุลครบ 4 ด้าน ก็จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เพิ่มพูนมวลประสบการณ์ ได้รับการแต่งแต้มให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความสมบูรณ์ รอบคอบทางความคิด มีการตัดสินใจที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุดต่อกระบวนการทำงานให้เกิดผลที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาตัวตนของเขาเพื่อการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เหมาะสม

ปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนารอบด้านอย่างสมดุล แต่สำหรับความเห็นส่วนตัวประกอบกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัย และคุณลักษณะตามวัยรวมถึงทฤษฎีพัฒนาการการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ที่มีพฤติกรรมการเล่นแบบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ "ครูผู้สอนปฐมวัย" เพราะครูจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการการเล่นแบบพฤติกรรมจากครูของเด็กมาก ครูผู้ดูแลเด็กถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นยุคทองของการเจริญเติบโตของเด็ก เนื่องจากเด็กในวัยนี้หากได้รับการปูพื้นฐานได้อย่างถูกต้องก็จะส่งผลให้เด็กมี 6 Q หรือความฉลาดในแง่มุมต่างๆ ได้อย่างครบครัน ในเมื่อครูผู้ดูแลเด็ก มีความสำคัญ การเติมเต็มองค์ความรู้ ทั้งในเรื่องการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ในเชิงทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ (นพรัตน์ โพธิ์ศรีทอง, 2551)

เพื่อให้ได้ทราบสมรรถนะที่มีอยู่ในครูปฐมวัย อันจะนำมาใช้ในการบริหารการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนามาตรวัดสมรรถนะสำหรับครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้น เพื่อนำมาตรวัดมาใช้ในการพัฒนาครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนามาตรวัดสมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดสมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ดังนี้

2.1 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างพหุระดับ

2.2 การตรวจสอบการทำหน้าที่ต่างกันของมาตรวัด

2.3 การตรวจสอบค่าดัชนีอำนาจจำแนกตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT)

2.4 การตรวจสอบความเที่ยงตามทฤษฎีการสรุปอ้างอิง (G-theory)

3. เพื่อสร้างปกติวิสัยของมาตรวัดสมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ระดับประเทศ

4. เพื่อจัดทำคู่มือการประเมินสมรรถนะสำหรับใช้ประเมินสมรรถนะครูศูนย์เด็กเล็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการประเมิน กรอบความคิดของการประเมิน รายละเอียดและคำอธิบาย สมรรถนะครู ผู้ใช้แบบประเมิน การพัฒนาแบบประเมิน การให้คะแนนและการแปลผลการประเมิน และการนำเสนอผลการประเมิน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

มาตรวัดสมรรถนะครูที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีกรอบความคิดมาจาก Howard Gardner (2006) ที่ระบุไว้ในหนังสือ "Five Minds for the Future" ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์จำเป็นต้องมี เพื่อที่จะเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจิตทั้ง 5 ประกอบไปด้วย

1. จิตเชี่ยวชาญ (Disciplined Mind)
2. จิตสังเคราะห์ (Synthesizing Mind)
3. จิตสร้างสรรค์ (Creating Mind)
4. จิตรู้เคารพ (Respectful Mind)
5. จิตรู้จักจริยธรรม (Ethical Mind)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปี 2555 จำนวน 75 จังหวัด จำนวน 41,823 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555)

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยพัฒนามาตรฐานวัดสมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปี 2555 จำนวน 39 จังหวัด ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน โดยใช้หน่วยสุ่มเป็นจังหวัดในแต่ละภาค และสุ่มหน่วยบุคคลด้วยการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,254 คน

ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัย

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยต้องการศึกษาสมรรถนะของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นสมรรถนะในฐานะที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการทำงานซึ่งมีอยู่ในตนของครู โดยการนำแนวคิดจิตหรือทักษะแห่งอนาคตทั้ง 5 ของ Gardner มาประยุกต์ใช้ ซึ่งขณะนี้สำนักงาน ก.พ. กำลังรวบรวมแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติต่างๆ เพื่อนำมาจัดทำเป็นหนังสือ “5 จิตคิดเพื่ออนาคต” ถือเป็นอีกหนทางหนึ่งในการที่จะช่วยบ่มเพาะ และพัฒนาทุนมนุษย์ให้กับบุคลากรภายในประเทศ อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน และพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไปในอนาคต ดังนั้น สมรรถนะที่ต้องการวัดเน้นสมรรถนะด้านจิตลักษณะซึ่งไม่รวมด้านความรู้ (Knowledge) และทักษะ (skill)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตซึ่งมีอยู่ในตนซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการทำงานที่ช่วยให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ รูปแบบสมรรถนะ รายการของคุณลักษณะของครูตามแนวคิดจิตหรือทักษะแห่งอนาคตทั้ง 5 ตามแนวคิดของ Gardner (2006) ได้มาจากการสังเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย

จิตเชี่ยวชาญ หมายถึง สภาวะทางจิตประกอบด้วยความคิด ความรู้สึก การรับรู้ การใฝ่รู้และความตระหนักรู้ของครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การสังเกตพัฒนาการของเด็ก บอกคุณลักษณะความแตกต่างของเด็กในด้านร่างกายและสติปัญญาเมื่อแรกเห็น จัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ มีการประเมินผู้เรียนครบทุกด้านและนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาเด็ก มีการปฏิบัติตนในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

จิตสังเคราะห์ หมายถึง สภาวะทางจิตที่มีต่อความคิด ความรู้สึก การรับรู้และความตระหนักรู้ของครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลความสามารถในการเชื่อมโยงทักษะและกิจกรรมสำหรับเด็กได้อย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อพัฒนาการ การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณภาพสำหรับเด็กด้วยกิจกรรมที่หลากหลายกับกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนของเด็ก การจัดสารนิทัศน์เพื่อสรุปพัฒนาเด็กอย่างเป็นระบบ

จิตสร้างสรรค์ หมายถึง สภาวะทางจิตที่มีต่อความคิด ความรู้สึก การรับรู้และความตระหนักรู้ของครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับความสามารถในการคิดที่แตกต่างไปจากเดิม ชอบปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กล้าคิดกล้าแสดงออก แก้ปัญหาได้รวดเร็ว หลากหลายและรอบคอบ ผสมผสานให้เกิดสิ่งใหม่ในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก การออกแบบสื่อการเรียนการสอน การวางแผนในการจัดกิจกรรมก่อนนำไปใช้จริง และค้นคว้าหาข้อมูลที่ทันสมัย หรือทันเหตุการณ์บ้านเมืองเพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์กับผู้เรียน

จิตรู้เคารพ หมายถึง สภาวะทางจิตที่มีต่อความคิด ความรู้สึก การรับรู้และความตระหนักรู้ของครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับครู ครูกับผู้ปกครองและครูกับนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ได้แสดงความคิดเห็นระหว่างทำกิจกรรม มองเห็นศักยภาพในตัวเด็กที่แตกต่างกัน ยอมรับความแตกต่างของเด็ก

จิตรู้จักจริยธรรม หมายถึง สภาวะทางจิตที่มีต่อความประพฤติ การกระทำ การตระหนักตลอดจนความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงามของครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตน แก่นักเรียนและเพื่อนร่วมงานซึ่งประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น การตรงเวลา การมีน้ำใจ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการกล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม รักและศรัทธาในอาชีพครู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้มาตรฐานวัดสมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการทดสอบสมรรถนะของครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้เกณฑ์ปกติวิสัยของระดับประเทศ
2. ได้คู่มือการประเมินสมรรถนะไปใช้ประเมินสมรรถนะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ในการประเมิน กรอบความคิดของการ

ประเมิน รายละเอียดและคำอธิบายสมรรถนะครู ผู้ใช้แบบประเมิน การพัฒนาแบบประเมิน การให้คะแนนและการแปลผลการประเมิน และการนำเสนอผลการประเมิน

3. ได้แนวทางการนำผลการประเมินครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาใช้ในการพัฒนา ศักยภาพของครูปฐมวัยเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก